

Kodukeskkonna vigastusriskide ennetamise andmekaitsealane analüüs

Andres Ojaver
isikuandmete kaitse ekspert

hedman
law firm

Meie kliendid

guaana

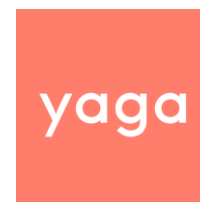
Fyma

admirals

kood / Jõhvi

Foxcademy

Analüüsi eesmärk

- ▮ Kodukeskkonna vigastusriskide tõhusamaks ennetamiseks ja vähendamiseks on vajalik kaasatud osapoolte tõhus infovahetus. Analüüs keskendus ametkondade vahelise andmevahetuse tänaste praktikate ja sihitavate eesmärkide isikuandmete kaitse aspektidele ennetustegevuse kontekstis.
- ▮ Eesmärgiks oli välja selgitada, kas tänane seadusandlus annab piisavad alused andmevahetuseks ametkondade vahel, millal tuleb lähtuda isiku konkreetsest nõusolekust ning kas olemasolev seadusandlus vajab täiendamist/täpsustamist.

Ennetustöös osalejad

- ▶ Kohalikud omavalitsused
- ▶ Päästeamet
- ▶ Politsei- ja piirivalveamet
- ▶ Tervishoiuteenuse osutajad
- ▶ Lepingutega kaasatud osalejad

Põhilised järeldused

- ▄ Isikuandmete edastamine ametkondade vahel informatsiooni pädeva asutuse ni jõudmise eesmärgil ning tõhusama ennetustegevuse korraldamise eesmärgil on enamustel juhtudel lubatud või isegi osapooltele kohustuslik (EL Andmekaitse Üldmäärus ja siseriiklikud eriseadused).
- ▄ Kui õigusaktid konkreetset kohustust ette ei näe, tuleb rakendada kaalutlust, kas teabe edastamine on põhjendatud näiteks otsese ohuga inimes(t)e elule. Arvestada tuleb aga, et otsene oht inimeste elule on väga kitsalt käsitletav põhjendus ehk nõ elu või surma küsimus. Võimalusel tuleb eelistada andmete edastamise põhjendusena avaliku ülesande täitmist (siseriiklik seadus peab selle ülesande ette nägema) või isiku nõusolekut.
- ▄ Igasuguse andmetöötuse (kogumine, edastamine jms.) puhul tuleb järgida eesmärgi ja minimaalsuse põhimõtet. Põhjendatud ei ole üleliigsete isikuandmete töötlemine ning hinnata tuleb, millistel juhtudel on võimalik edastada andmeid näiteks vaid aadressipõhiselt.

Kehtivad alused

▶ Sotsiaalhoolekande seadus

▶ § 13. Abivajadusest teatamise kohustus

Abi vajava isiku perekonnaliikmed, kohtunik, politsei, prokurör, hoolekande-, tervishoiu- ja haridusasutuse töötaja ja teised isikud on kohustatud teatama sotsiaalhoolekannet vajavast isikust või perekonnast isiku või perekonna viibimiskoha järgsele kohaliku omavalitsuse üksusele.

Sealt edasi tuleb KOV-il rakendada tavapäraseid protsesse ning arvestada ka sotsiaalhoolekande põhimõtet isiku vaba tahte osas.

▶ Lastekaitse seadus

▶ § 27 Abivajavast lapsest teatamine

(1) Kohustus abivajavast lapsest teatada on kõigil isikutel, kellel on olemas teave abivajavast lapsest.

(2) Abivajavast lapsest tuleb viivitamata teatada kohaliku omavalitsuse üksusele või lasteabitelefonil 116 111.

Kehtivad alused

- ▄ Süüteoakahtlused (sh koduvägivald) ja tuleohutus ning muude riikliku järelevalve alla kuuuvate valdkondadega seotud juhtumite osas ei ole teabe edastamine pädevale asutusele samuti piiratud. Siin on pigem küsimus, kuidas saavutada ametkondade ülene märkamisoskuse võimekus.
- ▄ Lisaks on Päästeametil otsene seaduslik alus (Päästeseadus §2 lõige 2 ja §3 lõige 13) koguda ennetuse eesmärgil andmeid, ehk neid pärida ka teistelt asutustelt, ning samuti neid andmeid analüüsida.
- ▄ Juhtumid, kus pole selge, kas märgatud olukorra kohta teabe edastamine on põhjendatud, tuleks eelistada inimeselt sellekohase nõusoleku küsimist. Selle saamine vajab tõenäoliselt ka eelnevat selgitustööd. Nõusolekust ei pea lähtuma olukordades, kus ohus on ka teised isikud. Paratamatult tekitab see ka olukordi, kus isik selgesõnaliselt keeldub, teised isikud ohus ei ole, ning õigusaktidest ei tulene ka otsest õigust seda keeldu eirata. Sellisel juhul tulebki teave jätta edastamata.

Probleemid

- ▶ Puudub ühtne lähenemine riskide hindamiseks ja andmete vahetamiseks.
- ▶ Sekkumisõiguse piiridega on seotud ka olukorrad, kus abivajadus on ilmne, kuid eakas või tema lähedased keelduvad abist ning seadustes ei ole selget alust.
- ▶ Kui seaduses alust ei ole, tuleb lähtuda nõusolekust. Õigusaktide täiendamine võib takerduda selle taha, et teatud juhtudel eeldatakse isiku vaba tahet – nii sätestab ka näiteks sotsiaalhoolekande seadus.

Soovitused tänasele praktikale

- Tänapäevane lahendus isikuandmete edastamiseks vajab täiendamist konkreetsete kontaktpunktide (näiteks igal asutusel konkreetne ennetuse e-posti aadress) ja andmekoosseisu osas ning edastatud andmete edasise töötlemise osas, et tagada nende eesmärgipärane kasutamine. Samuti tuleb üle vaadata e-kirja teel edastatava teabe turvalisuse tase ning igas asutuses andmete talletamise protsess. Eelistada tuleks andmete krüpteerimist kui see on võimalik ja isikut otseselt tuvastavate andmete vältimist.
- Seoses juhtumite käsitlemisega KOV ümarlaua formaadis tuleb märkida, et ümarlaua formaat peab olema konfidentsiaalne (osalejatele rakendatud konfidentsiaalsuskohustus) ning ümarlaual avaldatav teave minimaalsusprintsipi arvestav. Samuti tuleb dokumentatsioonile määrata juurdepääsupiirangu alused avaliku teabe seaduse kohaselt.
- Kuni ennetustegevuse eesmärkide teostamiseks ei ole loodud asutusteülest töövahendit (näiteks ennetuse infosüsteemina või olemasoleva infosüsteemi moodulina), tuleks jätkata tänaste lahendustega, kuid need paremini ühtlustada ja turvalisust tõsta. IT ja protsessi riske on võimalik maandada ning õigusaktid annavad enamuste juhtumite osas isikuandmete töötlemiseks piisava õigusliku aluse ning vajadusel on võimalik rakendada ka nõusolekupõhist andmetöötlust.

Päris elu?

Tänan!

Andres Ojaver / Andmekaitse nõunik

andres.ojaver@hedman.legal

hedman
law firm

